

Pesta 2/14 aprilu.

Va eși dominec'a. | Redact. : strad'a arborelui verde nr. 40.

Nr. 14.

Anulu VIII, — 1872.

Pretiuu pe anu 10 fl., pentru Romanî'a 2 galbeni.

Fortepianulu in educatiunea moderna.

De câte ori audu sunandu vr'unu fortepianu sgomotosu, totu-de-una mi-aducu a min-te, câ ce placutu si poeticu instrumentu musicalu este unu — simplu flueru ciobanescu.

Scîu câ prin acêsta declaratiune puritana provocu in contra mea unu surisu despretiutoriu pe buzele mariloru maestrii musicali — de cari la noi nu sunt; scîu câ comitu unu sacrilegiu in contra simtiemintelor de predilectiune alu acelora, cari se inchina numai fortepianului.

E bine, eu recunosc ratecirea mea cutezătoria, si me rogu de iertare, câ am avutu curagiulu a comite scandalulu, spunendu in publicitate, ceea ce multi simtiescu — candu sunt singuri.

Dar, dreptu aperare in favorulu meu, fiam iertatu sê vi spunu cu tóta sinceritatea si aceea, câ nu eu sum de vina, câ preferu fluerulu pecurarescu unui fortepianu sgomotosu din salône, ci acele multe degete neabile, cari din candu in candu mi-scósera din cutare si cutare nefericitu fortepianu sunetele cele mai — disarmoniôse.

Calitatea suvenirii, ce descépta in noi vederea vr'unui obiectu, contribue multu la apretiuirea favorabila séu desavantagiôsa a aceluia.

Dorere, fortepianulu stirnesce in mine mai multe suveniri neplacute, decâtu placute.

Ah! eu adoru music'a! Sunetele ei melodiôse me incanta. Farmeculu ei mi-deschide unu raiu de placeri... Asiu totu ascultá-o!...

Da, eu adoru music'a... Sum fericitu candu potu s'o audu esecutata de cei inspirati cu schintéu'a divina, pe a caroru frunte mus'a poesiei a depusu sarutarea sa: inse chiar din caus'a acést'a simtiescu fiori, candu trebuie sê ascultu ristignirea unoru opere celebre.

Asié este. Eu adoru music'a. Chiar pentru acést'a nu potu sê suferu — profanarea ei.

E bine, de candu fortepianulu a devenitu o parte intregitória a culturai secului femeiescu, — va sê dîca, de candu tóte domnisiórele, ori au talentu ori ba, trebuie sê invetie câte-va piese pe fortepianu: de atunce nici unu instrumentu musicalu nu a contribuitu mai multu la profanarea musicei decâtu fortepianulu.

Éta pentru ce me uitu eu cu infiorare la fortepianu.

Mi-pare bine, câ am ajunsu si eu odata de a poté spune acêsta dorere a mea, care de multe ori mi-a devenitu si mai nesuportabila prin aceea, câ nu numai fui silitu a o retacé, dar inca a o chiar sugrumá prin declaratiuni contrarie.

De câte ori, audîndu unele domnisióre parodisandu music'a, fui silitu — din eticheta —

nu numai a-mi ascunde indignatiunea, dar inca a le chiar laudá!

Ce situatiuni infricosiate!

Dar éta acuma, etichet'a nu me mai opresce a spune ceea ce simtíescu.

Sê spunu dara parerea mea!

E adeveru necontestabilu, câ music'a cultivéza si nobilitéza anim'a si spiritulu. Din acestu punctu de vedere dara invetiarea musicei este recomandabila.

Inse nici aceea nu se póte negá, câ pentru musica se poftesce o inclinatiune. Cei ce nu posedu acést'a, indesiertu s'apuca sê 'nvetie ori ce instrumentu, câ-ci rezultatulu nu va recompensá ostenelele. Totu timpulu intrebuintiatu pentru acestu scopu, dimpreuna cu banii spesiti, s'aru perde numai indesiertu.

Din aceste dóue adeveruri resulta acea invetiatura, câ cei ce au talentu musicalu, sê invetie music'a, — ér cei fara nici o inclinatiune pentru acésta arte, sê intrebuintieze timpulu si paralele pentru procurarea altoru mijlóce de cultura.

Pentru câ cine-va nu posede talentu musicalu, inca póte sê fia cultu, numai sê se ingrésca de cultur'a animei si a sufletului seu.

Déca acest'a n'ar fi unu adeveru mare, apoi numai musicantii aru fi culti.

Si-apoi cine ar afirmá acést'a?

Sunt esemple, câ unii musicanti mari n'au fostu si nu sunt totu-odata si culti, avendu ei cultura numai unilaterala, adeca musicala, si nu generala.

Deci cultur'a nu consiste numai in sciinti'a musicala. Este de ajunsu ca numai sê o scimú iubí si apretiuí, — nu se poftesce, ca noi sê o si esecutámu; intocmai precum este de ajunsu sê fimu capabili a intielege si a admirá creatiunile poetice, pitoresci séu sculptorice, — fara sê se poftésca de la toti, ca fia-care sê fia poetu, pictoru séu sculptoru!

Sê ne intielegemu bine!

Eu nu pretindu, ca numai artistii compunetori sê se ocupe cu music'a, ci si-aceia, cari sunt capabili a esecutá creatiunile acestora, adeca toti aceia, cari nu numai iubescu music'a, dar posedu si talentulu de interpretare alu inspiratiuniloru sublime.

Talentulu este o insusíre ce se nasce de odata cu omulu; e perfectionabilu, dar — neavendu-lu — prin exercitiu câtu de indelungatu nu se póte câstigá.

Fara talentu dara nimene sê nu se apropie de vr'o arte!

Prin educatiunea moderna inse fortepia-

nulu deja s'a degradatu a formá o parte intregítoria a mobilieloru din casa; par' câ elu nu mai este obiectu de arte.

Sermanulu fortepianu!

Inca si unu simplu flueru ciobanescu e mai fericitu decátu elu.

Acest'a, ce e dreptu, nu petrunde prin salóne, inse nici nu e maltratatu. Bietulu ciobanu, care lu-intrebuintiéza la plângerea inspiratiuniloru sale, nu-lu insulta, câ-ci dinsulu are talentu musicalu.

Fluerulu ciobanului nici odata nu m'a indignatu.

Éta dara si caus'a ce mi-lu revóca in memoria, de câte ori áudu sunandu vr'unu fortepianu sgomotosu!...

Spinu Ghimnescu.

Robí'a mea.

Eu de candu m'am insoratu,
Chiar de totu m'am stramutatu;
Fostu-am flórea sórelui,
Me 'nchinam frumosului,
Ori si unde-lu mai aflam,
Cu iubire-lu adoram,
La neveste si la fete,
Mai modeste, mai cochete:
Dar acuma-su flóre 'n pragu,
Numai de un'a mi-i dragu.

Eu de candu m'am insoratu,
Chiar de totu m'am stramutatu;
Fostu-am radia din celu sóre,
Ce saruta ori ce flóre, —
Fostu-am radia din cea luna,
Ce desmérda p'ori ce juna, —
Fostu-am radia din o stea,
Ori ce mandra-mi totu placea:
Dar acuma-su focu pe vétra,
Numai una me desféta.

Eu de candu m'am insoratu,
Chiar de totu m'am stramutatu;
Fostu-am fluturelu usioru,
Totu pe sinulu campiloru, —
Fostu-am vér'a fostu albina,
Culegeam totu miere fina, —
Fostu-am ríu de prin valcele,
Sarutam la floricele:
Dar acuma-su firu de crinu,
Numai uneia me 'nchinu.

Eu de candu m'am insoratu,
 Chiar de totu m'am stramutatu;
 Fostu-am liberu ca si gândulu,
 Minteá mea sborá ca ventulu:
 Dar acuma-su lantiuitu,
 Robu-su eu necontenitu;
 Sum legatu c'unu lantiu subțire,
 Cu catusie de iubire . . .
 Dar rob'á mea e dulce,
 Si in liberu nu m'asiu duce.

Câ-cî prinsórea mea-i unu raiu,
 Ca intr'ins'a totu sê stai,
 Lantiurile-su a ei bratia,
 Zidurile — dalb'a-i fatia,
 Temnitariulu dragalasiu
 Este scumpu-mi angerasiu,
 Legea care me retiene
 E amoru 'n pieptu la mine,
 Ce, de candu m'am insoratu,
 Cresce, cresce nencetatu!

Iosifu Vulcanu.

Dóue amice.

— Noveleta. —

— Asculta-me, draga Dione, nu te mai superá, si vina la teatru, vei aflá o mica distractiune. Desperatiunea nu-ti mai ajuta, nu-mai câtu ti-curma sanetatea.

Astu-felu consolá junele Alesandru Valerianu pe iubit'a sa verisióra Dione, a carei anima simțitória erá adancu pleguita prin perderea ireparabila a mamei sale, care morise de dóue luni.

— Eu cunoscu, scumpa verisióra, — continuá elu, — ce mare este acea dorere a perde parintii, câ-ci si eu am avutu acea nenorocire a o simțí nu de multu la mórtea tatalui meu. Inse ce e de facutu, trebue sê suportámu cu firmitate aceea, ce prevedinti'a bine-voiesce a ni tramite. Sê privimu si la alti nefericiti, si apoi consciinti'a acea, câ si ei patimescu, ni va intarí paciinti'a sufletului nostru sdrobitu.

— Oh, tu esti barbatu, Alesandre, — dîse Dione cu o vóce dorerósa, — si porti anima mai tare decâtu mine; eu sum numai féta, si am remasu cu o sora mai mica orfana, fara tata si mama. Oh, sarcin'a este grea candu o pórtá numai unulu, — finí ea lacrimandu.

— Sê nu plangi, Dione, — dîse Geni, o copila de 14 ani, imbratísiandu pe sora-sa, —

câ scfi, câ mam'a a dîsu candu a moritu, sê nu plangemu, pentru câ Ddieu e bunu si elu ni este acum tata portatoriu de grige.

— Si voi nu sunteti singure, — grai Alesandru petrunsu, luandu manele ambeloru sorori si privindu-le cu tendretie, — câ-ci eu traiescu.

— Vede ce nobilu e Alesandru alu nostru, — dîse Geni cu o viua bucuría pruncéscá, — si tu esti totu asié superata si nu vrei sê vini la teatru.

Dione si-aredicá ochii ei mari negri cu o multiamire pe verulu seu, si pe faci'a ei palida se ivira dóue rose pe unu momentu.

Dione iubiá multu pe Alesandru, câ-ci elu i erá rudenia . . .

— Eu tare a-si voi sê vedu cum jóca Millo, — dîse Geni rogatoriu, — vina Dione, vina, vede noi nu amu vediutu inca teatru romanu.

In fine, ne mai potendu Dione resiste rogárilor, sê invoí a impliní dorinti'a ferbinte a sororei sale, care erá de o natura nestasnica si vivace. Ea nu sê ingrigea mai multu de sórte, câ-ci ea sciea, câ Alesandru este asié bunu . . . Incâtu pentru perderea mamei sale, — plangea unu momentu, candu i picá in minte, apoi éra se mangaiá, cugetandu pré usioru — intieptiesce, câ toti ómenii sunt — moritori.

Dione se scolá, si acum se potea vedé numai statur'a-i frumósa nalta, si tali'a ei subțire care ar fi potutu serví dreptu modelu unui Phidias. Si Alesandru o contemplá tacutu, si i pareá câ acésta facia palida ca o lilia suava, nici candu nu a fostu asié frumósa, ca acum, dupa ce o a rouratu lacrimile.

Inse elu tacea. Si déca ar fi fostu unu strainu, vediendu-o astu-felu, s'ar fi amorisatu din anima; inse ca veru, nu simtiea decâtu o iubire curata sufletésca.

Acum Dione erá gata. si Alesandru si-oferi bratiulu ambeloru sorori, ce Dione indata i acceptá cu gratia; inse Geni'a, ea nu vrú, si se escusá, câ i mai place asié libera a merge.

Si nu e mirare de la ea — o paserica care fara grige, ar sborá numai dupa petreceri, sê mérga mereu si legata de bratiulu cuiva; pana candu altora li pare, câ tóta viéti'a ar stá numai din o preumblare lunga de bratiulu unui june, si pentru ele dóra si pentru Dione, cine scie ce valóre a fericirii esiste in unu bratiu, sub — bratiu.

Inse pecatuimu póte, câ dîcemu si pentru

Dione . . . Ea iubiá pe Alesandru, si cum se nu, candu i erá veru? . . .

Teatrulu erá plinu de Romani; ba si strai-ni erau multi, cari inse s'au dusu numai din curiositate, ca sê vedia pies'a „Prapastiile Bucuresciloru“, si prin urmare sê li salte pucinu anim'a de aceste prapastii.

Logele erau pline cu romance frumóse, care de care mai suridietória, cari respandeau in pregiuru unu parfumu placutu, ca florile intr'o gradina.

Ma éta numai, in logea ce privimu acum, este o juna féta abié de 18 ani, imbracata in doliu si cu facia mai trista si melancolica.

Indata o recunoscemu, ea este Dione, pe care verulu ei totu cauta sê o petréca.

In fine music'a incepù, cortin'a se redicà, si scen'a ni infatísià „Prapastiile Bucuresciloru“ unde dame si domni champagneáu lovindu cu pocalele si cantandu in voia buna; ér altele siedeau cu sugari si se delectau privindu la fumulu ce se aredicá in susu.

Acestu actu s'a fostu finitu cu multe applause.

Geni spunea Dionei, câ i-a placutu multu, cum si-au petrecutu cei de pe scena. Acést'a suridea sororei sale frumóse.

Alesandru priviá acum indelungu la o loge vis-à-vis.

— La cine privesci tu asié multu? — intrebà Dione de elu.

— La unu angeru frumosu, — respunse elu cu privirea totu pe logea amintita.

Acum cautà si Dione intr'acolo. Dar de ce ea, candu a diaritu, dupa cum dîse verulu ei, pe acelu angeru, deodata totu rosî, apoi éra ingelfedî? Dins'a dóra nu e amorisata ca sê fia jalusa . . . Da, firesce câ nu; cine scie, avea ea altu necadiu. Ddiu singuru póte vedea numai ce se petrece in internulu fiesce carui; apoi si noi indata intrebâmu, câ de ce au rosîtu ea asié? . . .

— Aceea e Angelica Poeanu, — grabl Genica a spune.

— Cum, voi o cunósceti? — intrebà Alesandru.

— Da, — respunse Dione, — si ea mi-a fostu cea mai buna amica candu eram in institutu.

— Si acum nu mai sunteti, si pentru ce?

— Oh! — suspinà Dione, — dorere, nu. Odata ni alegeam simbolu amicitiei nóstre, dî-

cându, câ amicitia nóstra va durá in eternu sincera si fidela, — cum nu a mai existatu intre dóue fete. Juramu, câ amu fi gat'a un'a pentru alt'a, ca Damon pentru Phithias, sê ne sacrificâmu; macaru câ acést'a nimene nu ar fi pretinsu de la noi. Si éta câ acum, óre-ce ne despartî pentru totu-de-una.

— Ce, pentru totu-de-una de acea amica dragalasia?

— Ce sê scîi si tu, nesce vorbe caroru nu s'ar fi cuvenitu sê dâmu crediementu; totu-si ne-au atinsu neplacutu, si óre-cum, fara voi'a nóstra, numai ce observaramu, câ ne-amu instrainatu una de alta.

— Acést'a e nedreptate intre voi, si nu vi se siede, câ ci sunteti Romane. Acea domnisióra frumósa pare cea mai nobila fiintia; cu simtiu o simpathía deosebita catra dins'a, — dîse Alesandru privindu doiosu totu vis-à-vis, — si voi trebue sê ve impacati, éra-si sê fiti amice bune, eu asié — voiescu!

Acésta espresiune neacceptata, suprinse de totu pe Dione, si unu cugetu i facù sê-i tremure anim'a.

— Póte tu ai voi a intreprinde sê ne impacati? — dîse ea cu óre-si care superbia si cu unu aeru deosebitu, ce nu i erá propriu pana acum, — nici candu! Amicitia nóstra e rupta, si e imposibilu a se mai adauge.

— Ba o sê vedi, draga verisióra, — dîse Alesandru semnificativu, — câ a vóstra amicitia nu este rupta, precum cugeti; ea s'a deslegatu numai acolo unde ati crediutu, câ e bine legata; si de acea trebue ea acum éra, inse cu mai multa griga si mai strinsu innodata, asié, incâtu nimicu sê nu mai aibe potere a o desface . . .

Dione nu mai dîse nimicu, ea se scolà, dîcându câ merge sê faca o visita unei domnisióre. Geni inca merse cu ea.

Si Alesandru? — cautà sê faca si elu atare visita — cuiva.

— Oh acolo, acolo! la acea perla scumpa, sê cautu pe cine-va sê me faca cunoscutu! — si dîse elu aruncandu o privire plina de amoru si entusiasmu la vis-à-vis. Apoi parasì logea si elu.

Viu'a dorintia a lui Alesandru Valerianu s'a si realizatu. Elu fu prezentatu prin unu cunoscutu alu seu incantatórei domnisiórie Angelica Poeanu, care din partea sa lu-salutà cu unu surisu placutu si o inclinare usióra a capsiorului ei.

Angelica erá o copila viala si dragalasia, de o frumsetie farmecatória cu o talia gingasia

ce o stringea o tunica usióra veneta, cu perulu blondinu mai finu decâtu metas'a ; cu facia de zapada inspirata cu auror'a junetiei si insufletíta de doi ochi mari de viorele ; cu tóte aceste pare a o fiantia eterica pentru care trebuie sê-ti fia frica sê nu dispara ca o visiune dinaintea ochiloru.

Inse ce ajunge descrierea? Cine ar scí vorbí despre acesti ochi cari marturisescu atât'a noblétia.

Avere-ar pictorulu curagiu a luá in mana penelulu seu, candu ar vedé aceste budie corale suridiendu.

Alesandru a conversatu despre mai multe cu Angelica. Acést'a posedea o conversare cu desteritate si elegántia ; si ea vediù indata, cá si Alesandru, pe langa esteriorulu lui frumosu si atragatoriu, este unulu dintre cei mai culti si curtenitori tineri.

Si Alesandru erá cu totulu incantatu de atâtea gratii ; in anim'a sa a eruptu revolu-tiunea.

Ah ! tocmai astu-feliu si-a imaginatu elu idealulu pe care avea sê-lu iubésca odata in xié-ti'a sa ; idealulu acel'a l'a aflatu, si acum trebuie iubitul !

Cu tóte câ între Dione si Angelica erá mania, anim'a buna a acestei totu-si nu se potú re-tiené a nu intrebá de Alesandru, cum se afla verisiór'a sa ?

Candu teatrulu luà fine, Alesandru acom-panià pe verisiórele sale a casa. Pe cale toti trei taceau unu timpu ; Alesandru si Dione pa-reau in sine retrasi si preocupati. Ast'a din ur-ma si-ducea firulu visârilor, apoi la o idea se rupea acel'a si atunci par câ tresarea.

Si Alesandru, inse pentru elu natur'a luase acum alta fatia. Elu pareu repusu in fe-ricirea de mai nainte ; elu totu audiá si acum vó-cea timbrata a Angelicei. Ori in ce parte pri-viá, tóte pareau câ-i anuncia o fericire aprópe, si ilusiunile lu-leganau pe bratiiele sale de rose.

In fine Alesandru spuse Dionei impresiu-nea ce a facutu spre elu Angelica, si câ tóta of-tarea lui ar fi sê-i céra man'a . . .

— Da, voi éra-si veti fi amice bune, — díse elu cu emphasa.

— Vedé-vomu ! — respunse ea despartien-du-se de verulu seu.

(Finea va urmá.)

Lucretia Costa.

Valeanu.

— Balada poporala din Transilvania. —

In gradin'a lui Valeanu
Resaritu-a magiaranu ;
Magiaranu mirosu frumosu,
Dar Valeanu e ticalosu, —
Ticalosu de 'ntrég'a lume
Sémenu nu are pe nime.

Candu viniá duminec'a,
Valeanu mandru se gatá ;
Perulu negru si-peptená,
Haine albe imbracă,
In clopu péna si-punea,
Si pe ulitia plecá ! . . .

Câte fete lu-vedeau,
Tóte porti i deschideau,
Dar elu nici câ le priviá,
Ci mai incolo merea ;

Éra mandruliti'a lui,
Florici'a satului,
Scóse capulu pe feréstá :
„Intra mei Valene 'n casa,
Câ mancarea-i calda 'n mésa,
Si rosolia-i in feréstá !“

Valeanu in casa intrá,

Mandra si-o imbratîsiá,
Apoi dulce o sarutá,
Si la mésa se asiediá,
Din mancare elu gustá,
Si din rosolia 'nghitiá,
Catra cas' apoi plecá,
Mamei sale cuventá :

„Scerne maica patulu meu,
Câ me dóre capulu reu,
De nu mai potú suferí,
O ! Dómne, ce póte fi ?“

Maic'a reu se intristá,
Catra Valeanu cuventá :
„Spusu-ti-am Valene spusu,
Candu de-a casa tu te-ai dusu,
Sê lasi Ilén'a la draculu,
Câ-ti va mancá dins'a capulu !“

Candu sórele apunea,
Valeanu reu se chinuiá ;
Candu erá la mediu de nópte,
Valeanu reu tragea de mórte,
Candu erá colea 'n de diori,
Valeanu podobitu cu flori !*)

*) Aici se vede datin'a ce au Romanii din cele mai multe locuri de a impodobí cu flori pe mortii sei indata ce-i punu in sarcofagiu.

Canta cuculu susu pe fēnu,
Din Valeanu ese veninu;
Canta cuculu pe otava,
Din Valeanu ese otrava;
Canta cucu 'n vēfu de nucu,
Pe Valeanu la grópa-lu ducu;
Canta cuculu susu pe prunu
Pe Valeanu in grópa-lu punu;
Canta cuculu pe colina,
Pe Valeanu tîpa tierina . . .

Canta cuculu si nu 'ncēta,
C'a moritu o dalba fēta:
Fēt'a mandra-a judelui,
Floricic'a satului,
De dorulu iubitului,
Mustrarea cugetului!

N. F. Negrutiu.

Micu atlasu geograficu.

(Urmare.)

3) In tierile din interiorulu continentului:

Paris, cap. Franciei; Brúselu, cap. Belgiei; Haga, cap. Olandei, in care este cea mai mare cetate Amsterdamu. Berlinu, cap. Prusiei; Múnicu, cap. Bavariei; Viena, cap. Austriei; St. Petruburgu (Petropole) a Rusiei, Moscua vechia cap. a Rusiei.

Cestiunariu: Cari sunt tierile principali formate din insule si peninsule la nordulu Europei? Cari sunt cele de la Sudu? Cari sunt tierile din interiorulu Continentului? Cari sunt cetátile principali ale Europei?

Asi'a.

Limitele, munti, fluvii, lacuri, insule etc.

Asi'a ocupa partea orientala a continentulu vechiu, este cu multu mai mare, decâtu Europ'a; ea se intinde cu multu mai departe spre polulu nordicu, si se si apropia mai multu de Ecuatoru, de aceea la Nordu este clim'a fórte rece, si la Sudu fórte calda.

Asi'a este udata de oceanulu inghiatiatu la Nordu, de oceanulu celu mare de Estu si la Sudu de oceanulu indicu. Oceanulu celu mare forméza la Estu marea Beringu, marea Galbena, marea Albastra si marea Chinei. Oceanulu indicu forméza la Sudulu Asiei golfulu Bengal, marea Omanu, golfulu Persicu si marea Rosia.

Peninsulele principali sunt:

La Vestu: Asi'a mica (Asia minor.), la Sud-vestu: Arabia, la Sudu: cele dóue peninsule ale Indiei, adeca: Indostanu si Indo-China, cu peninsula Malaca; la Vestu: Corea si Camciatca.

Insule are Asi'a mai remarcabile:

Insul'a Cypru, langa Asi'a mica; insul'a Ceylonu, langa Indostanu; insul'a Formosa si insulele Japonice la Estulu Asiei.

Capulu Septentrionalu forméza extremitatea nordica a Asiei. La Estu se vede capulu Orientalu, la Sudu capulu Buru si capu Comorinu.

Muntii Hymalaya, la sudulu Asiei, sunt cei mai inalti munti din lume. La vestu muntele Taurusu si Libanu.

Asi'a are fluvii cu multu mai mari, decâtu Europa:

Obi, Ienisei si Lena curgu spre Nordu in Oceanulu inghiatiatu.

Amuru, fluviulu Galbenu, si fluviulu Albastru, curgu spre Estu in Oceanulu celu mare;

Gange, Indulu, Tigrulu si Euphratele curgu spre sudu in oceanulu Indicu.

La estulu mării Caspice, se vede unu lacu mare, Aralu. La nordulu Asiei laculu Baicalu.

Marea mórta este unu altu lacu cu multu mai micu, inse celebru in istori'a sacra; este situatu la Sudu-estulu mării Mediterane. Intre laculu Aralu si Baicalu este Balcasiu.

Cestiunariu: Spune-mi situatiunea, clim'a si limitele Asiei. Cari-i sunt marile si golfurile mai insemnate? Cari sunt capurile? Muntii, Fluvirile, Lacurile Asiei?

Tierile si cetatile principali.

Tierile principali in Asi'a sunt:

La Nordu: Siberia, care apartiene Rusiei, la Vestu: Turcia Asiatica, Persia, Afganistanu si Turchestanu. La Estu: Imperiulu Chinei si celu alu Japoniei. La Sudu: Indo-China (unde sunt posesiunile Francese: Indostanu, Belucistanu si Arabia.)

Cetatile mai insemnate ale Asiei sunt:

Pechingu, cap. Chinei; Nanchingu, Cantonu, totu in China; Miaco si Jedo, capitalele Japoniei; Calcuta, cap. posesiuniloru englese din Indostanu; Madrasu si Bombay, totu in acelea-si posesiuni. Banc-cocu si Hue, in Indo-China; Teheranu, cap. Persiei; Smirna, Damascu, Bagdatu, Erusalimu, in Turci'a asiatica. —

Cestiunariu: Cari sunt tierile principale ale Asiei? Cari sunt cetatile principale ale Asiei?

Africa.

Limitele, munti, fluvii, lacuri, cetati etc.

Acésta parte a lunei este o insula mare. Mai înainte se tienea cu Asia de olalta prin istmulu de Suez, acuma inse s'a taiatu si s'a facutu unu canalu, care impreuna marea Mediterana cu golfulu arabicu séu marea Rosia, deschidindu-se astu-felu calea spre Estu in oceanulu Indicu.

Form'a ei este regulata si cóstele ei aprópe drepte, se subtiéza fórté multu spre sudu, si in partea acést'a se termina prin capulu de Buna-Sperantia si capulu Aiguilles, la Estu capulu Guardafui si la Nordu capulu Bonu si capulu Blancu (albu).

Insula mare este Madagascaru, la sudu-estulu Africeii. Insule mai mici sunt: a Reuniunei (Bourbon) insul'a Mauriu (séu a Francieii); Canarine, la Nord-vestulu Africeii, de la cari mai spre nordu: insulele Madere si Acorele.

Africa are aprópe peste totu clima fierbinte. Interioru-i este inca fórté pucinu cunoscutu. Are mari desierturi nesipóse, dintre cari, celu mai mare este Sahara.

Muntele Atlasu, la Nordu, este celu mai principalu in Africa.

Celu mai principalu fluviu alu Africeii este Nilulu, care cu dreptu cuventu se póte numi fecunditatea partiloru ce uda, mai cu séma la debordarea sa in marea mediterana. Senegalu, Gambia, Nigerulu séu Cuara si Zairulu se vérsa in Oc. atlanticu. Zambezulu se vérsa in Oc. indicu.

Marele lacu Tschadu este in midiloculu Africeii. Se descoperira nu de multu si alte lacuri mari, sub Ecuatoru si spre sudu de la dinsulu, dintre cari principalulu se numesce Victoria.

Cestiunariu: Ce este Africa dupa form'a sa? Prin ce Istmu sa tienutu de Asia? Cari-i sunt capurile principali? Insulele? Clim'a? Celu mai mare desiertu? Munti? Fluviuri? Cele mai mari lacuri?

(Finea va urmá.)

Adelina Olteanu.

Poesia poporale.

De-aici pana la mandr'a
Scurta mi-a parutu calea,
Dar de la mandr'a 'nnapoi,
Innapoi pana la noi,
Este-o lunca pustiita

Cu multu uritu ingradita.
Lunca, lunca, vale adenca
Doru 'n tine me mananca,
Dar, lasa sé me manance
Cá in mine-i carnea dulce,
Dulce-i carnea ca de puiu,
Dar pe sé'm'a nu sciu cui.

Frundia verde de trifoiu,
Vino baditia la noi,
Iá cararea pe sub cósta
Bade! pan' la cas'a nóstra,
— Da in casa cum sé intru?
— Intra baditio ca gandu;
— Clopulu unde sé mi-lu pui
— Dupa usia este unu cuiu;
Acolo bade sé-lu pui,
Si sé-mi dai gura sé vii.

Me dusei cu mandr'a 'n lunca
Sê-i taiu reschitoriu si furca.
La midiloculu codrului:
Plat'a reschitoriului,
Si la midiloculu luncii
Mi-dâ si platá furcii.
Pentru-o léca de furcutia
Mi-dâ de trei ori guritia,
Pentru-o tîr' de reschitoriu
Mi dá gura de trei ori.

Bate Dómne pe pop'a
Cá mi-a spoveditu mandr'a,
Nu sciu canonu ce i-a datu,
Cá de mine s'a lasatu.
S'a lasatu cá o-am lasatu
Cá de ea m'am saturatu.

Tiucui gur'a unui omu
Care me scóla din somnu
Si nu me lasa se dormu.
Tiucute lele pe tine,
Dar mai am pe óre-cine.
Tiucuti lele ochii toi
Cá sunt dragi si frumosiei.

Puiculitia dalba 'n pene
Si suptîre la sprancene
Si la buze ca si-a mele.
Puiculitia alba 'n facia
Cui ti-ai datu a ta dulcétia?

Culese de

N. Petru.

P r i c o l i c i i .

IV.

Continuarea din antichitate în evoluția mediului.

Miturile și tradițiile vechi ale orientului, a Greciei și Italiei, au inspirat o multitudine de stramutări în animale; parte însă și diicii s'au prefăcut în animale, parte diicii au prefăcut pe oameni în animale. Joe pe sine s'a stramutat în tauru ca să iubească pe Europa, era pe Jo a stramutat în vacă, Diana pe Acteon în cerb etc.

La popoare, cea mai mare rolă a jucat Lykantrofia (stramutarea în lupi) apoi Kinantropia (stramutarea în canii). În Arabia deosebi în Abisinia, stramutările sunt în hiene, pentru că acolo aceste făcu paguba oamenilor. *) Se pomenesc și de boantropia stramutarea în vaci a femeilor argive. Dar diicii din Egiptu au fugit în totu feliiu de animale. **)

Licantropia cu fazele ei din antichitate s'au continuat, și în evoluția mediului și-a făcut istoria grozavă în Europă la mai multe popoare. Acesta arăta o lege omenescă comună, și originea ei totu din acele elemente ale organismului omenesc.

Scriitorii mai multor popoare aduc multe cazuri, și pentru desvelirea adevărului se voru enumera câte-va.

În Prusia, Litvania unii oameni se adunau noptea pe la Craciunu în locu anumit, și se prefăceau în lupi, apoi cu selbatacia atacau animale și oameni, ba intrau și în case unde mancau, beau apoi duceau lucruri din casa. ***)

Unu nobilă a caletoritu cu iobagii sei, și ajungându la o pădure au flamanditu. Unulu dintre sateni a dîsu, că elu aduce de mâncare, dar se nu i se făca nimica, și atunci se perdî în pădure, și ca lupu a adus unu mielu din o turmă îndepărtată și era s'a prefăcut în omu. †)

Unu lupu fiindu atacat, i s'a scos unu ochiu, și mană dî vedura pe unu sclavu cu ochiulu scos, și acest'a a precunoscut, că lui ca și lupu i s'a scos ochiulu. Se credea, că deca atare pricolicii se vătama de se crunta, și-recapeta firea omenescă. ††)

În Pavia pe la anul 1541 unu satenu a dîsu că e lupu, și a ucis mai multi oameni. Elu dîcea, că deosebirea între elu și lupu e numai aceea, că la elu perulu e înlauntru, adică cu pelea întorsă. Judecatorii i-au tăiatu pelea ca să veda și satenulu a moritu. †††)

*) Dr. R. Leubuscher p. 3. după scriitorii arabi Avicenna și Ebu sina.

**) Die Götterwelt der alten Völker. Dr. Th. Mundt Berlin 1854. Die Myth. aller Nationen. Dr. W. Vollmer Stuttgart 1836.

***) Olaus Magnus „Historia de gentibus septentrionalibus“ Romae MDLV. 18 cap. 45. Din acestu casu se vede cum unii blastemati au abusat de credința deșertă a poporului necultu.

†) Olaus Magnus cap. 47. asemenea casu am auzit povestindu-se de la unu romanu.

††) Dr. R. Leubuscher p. 6.

†††) Job. Tincellius „De mirabilibus“ lib. XI. adăuga că judecatorii erau „lupi truces voracesque.“

Marturisirea licantropilor, că a prepadit turme, sau oameni, era din destul ca să se pună sub încredințare, și să se judece la moarte.

Parlamentulu din Dôle (Franche comté în Franța) a judecatu pe Gilles Garnier la moarte în focu, pentru că elu ca lupu a ucis mai multi prunci, și a adus lege în 30 sept. 1573 prin care se împotrînescu locuitorii, ca să ucidă pe totu licantropii. *)

În Angers s'a petrecut procesulu în contra pricoliciiului Jacob Roulet în 1598, și a fostu judecatu la moarte, dar apelandu la parlamentulu din Parisu, l'a dechiarat de idiotu, și s'a ordonat ca să-l ducă în cas'a nebuniloru.

Iean Grenier de 16 ani în 1603 a fostu acuzat înainte parlamentulu din Bordeaux că se face lupu, și presedintele a dovedit că licantropia și chinantropia sunt numai feluri de a nebuniei, bolandiei, și l'a judecatu ca să trăiască în o manastire. **)

At. M. Marienescu.

A f o r i s m e .

Femeia atunci și descrie mai fidel caracterulu seu, candu vorbesce despre amic'a sa.

*

Invetia ordinea și o iubește; ordinea te cruta de multe osteneli.

*

Mană care n'are nici unu lucru, nu peste multu devine tîmpă, nepotîntoasă și putredă.

*

Celu-ce are în sinulu seu amorulu adevăratu, sămăna soarelui, care fără d'a vorbi, strălucesc și luminează.

*

Acelu capu-de-opera, care face mai multa onoare spiritulu și gustulu unei femei, și în care în toate dîilele trebuie să coroga câte ce-va: — e fiică sa.

*

Amorulu e uniculu lucru pe pământu, care nu tolerează altu cumpertoriu, decâtu pe sine însuși. Amorul e pretiulu amorului. Acest'a e unic'a și nepretiuiver'a bijuteria, ce o potemu donă sau o potemu ascunde neîntrebuțiată.

*

Nu-ti aruncă ancoră în adîncimea mocirlei pământesci, ci în înalțimea ceriului, și naia ta va rezista cu siguranță vijelielor.

*

Unu sora e de ajunsu a lumina pământulu, o speranță și destula a înveseli spiritulu.

*

Amorulu adevăratu totu-de-una remane fidelu sie-si, ori i se acordă toate, ori i se iau toate.

*

*) Cameil vol. I. p. 279.

**) L'incrudelité et mécreance du sortilege, Paris 1862 p. 785 de Delancré. Autorulu dîce că l'a cercetat 7 ani, și la aflatu de smintitu.

Numai aceia sê întielegu, cari se iubescu, — si numai aceia se iubescu cari se întielegu.

*

Croitoriulu hainei stralucite nu arare ori e — casatorî'a nefericita.

*

Fapt'a frumós'a e de dóue ori atátu de frumós'a, déca nimene nu o cunósce, afara de Domnedieu si noi.

*

Nu te teme de nimene atátu de tare ca de tine. In noi reside judele, care nu insiéla, si a carui vóce e mai ponderós'a pentru noi, decátu placerea lunei întregi.

*

A ne invinge pe noi insi-ne, — éta lupt'a cea mai grea.

*

De multe ori suntemu mai tari, radiemandu-ne pe altii, decátu numai singuri; celu ce se nutresce cu sperantia, piere de fóme.

Cas'a contelui St. Bethlen.

— Naratiune istorica. —

De A. VÉrtesy.

II.

Manî'a betranului Bethlen nu durá mai multu, decátu o suflare de ventu, care mai nu lasa dupa sine, decátu pucinu nasipu redicatu in trecerea sa. Betranulu se impacá cu fíiu-seu si cu ginere-seu si ei plecara la olalta spre castelulu de la Ecsed.

Dóue frumóse castelane priveau peste bastiuni; dóue frumóse creaturi acceptau pe nobilii voiagiori si anim'a loru batea de nerabdare sub corsagiulu loru de catifea.

— Privesce, — dícea un'a, — intr'unu momentu voru fi aci, éta barbatulu meu, elu are surisulu pe budie, elu me privesce, elu pare cá me recunósce. Dómne, ce fericire, cátu sum de fericita!

Cea, care vorbiá astu-feliu, érá Catarina Bethlen, femeia lui David Zolyomi.

— Fericita! — díse cealalta cu unu aeru visatoriu; — anim'a ta palpita de fericire; bucuria straluce in ochii tei. Si eu cercu tóte aceste simtíri, dar bucuri'a numai nu mi-le causéza.

Acést'a érá Maria Szécsy, — soci'a junelui Bethlen.

Voiagiorii nostrii soseau, bucuri'a érá pe tóte figurile, surisulu pe tóte buzele, cai insu-si pareau, cá tresaru de bucuria si jóca de placere. In fine portile vechiului castelu se miscara scartiaindu in títinele loru ruginite, pentru a lasá sê tréca cavalerii; frumóse bratie se deschisera pentru a-i imbratísia. Betranulu Bethlen intrá in galopu, cu faci'a suri-dienda; bravulu sinioru, revedindu vetrele sale, uitá superárile precedente si chiar principatulu.

Femei'a lui Zolyomi, cu capulu pe sinulu sociului ei, visá deliciu si fericire fara fine si fara nori, ea nu vorbiá, dar sarutárile ei, suspinele ei, manile ei tremurande, tradau din destulu bucuri'a sufletului ei.

Maria Szécsy, din contra, tienea departe pe sociulu ei.

— Nu te apropiá, — dícea ea, — desmerdárile dtale nu mi-arú fi dulci in acestu momentu; cuvintele dtale de amoru nu mi s'aru para, decátu cuvinte ironice; fragedímea dtale langurós'a, n'ar fi pentru mine, decátu desmerdárile ipocrite ale unui sociu lasiu!

Nici odata junele Bethlen n'audíse cuvinte atátu de urite esíndu din frumós'a gura a femeii sale; elu érá uimitu.

Maria continuá: — Cum, tu te dejosiesci a fi sclavulu, candu ai poté sê fi stapanulu! . . . Aréta-ti fruntea; corón'a principésca nu ti-ar siedé mai bine, decátu lui Racotzi?! . . . Tu nu esti nascutu pentru lucrurile mari; destulu de bine e pentru tine sê jaci in tina; nu, tu nu esti din sangele Bethlenilor!

— Maria, — respunse cu gravitate junele, — afacerile publice nu sunt pentru femei; ce-ti pasa tie, cine se asiédia pe tronulu Transilvaniei? Amorulú asié dara nu este destulu pentru anim'a ta, de óra ce nutresci acolo o ambitiune culpabila? . . . Da, întórce-te, tu faci bine; buzele tale au potutu sê dae sarutári, dar anim'a ta ambiósa nici-odata n'a iubitú! . . .

Maria se întórse-se intr'alta parte si érá in tacere; sociulu ei o imitá. — Acésta óra de revedere a fostu pentru ei o óra amara si dorerós'a.

De la acésta scena se potea vedé adese junele Bethlen cu capulu plecatu in un'a din manile sale, cufundatu in cugetári triste. O dorere secreta brazdá in acésta juna frunte urme largi si adanci.

Nume mare, gloria, averi, demnitati, nimicu nu-i lipsea . . . decátu fericirea in traiulu seu. Lantiuu, care una aceste dóue animi, se rupse-se; vai, nu insedaru a impletitu Cupidon din rose acestu lantiu, nimicu nu-i sémena in fragedíme.

Faime deosebite circulau despre frumós'a contésa Bethlen. Se vorbiá, cá amorulu ei nu érá pierdutu pentru tóta lumea; se aminteau chiar si fapte secrete: unu cavaleru fuse-se observatu ratecindu in gradinile castelului; se adaugá chiar, cá frumós'a contésa a fostu vediuta stracurandu-se pe furisú sub umbra dása a parcului, pentru ca sê intelnésca, dícea lumea, pe misteriosulu cavaleru.

Se vorbi atáta despre aceste intelniri nocturne, incátu sgomotulu loru ajunse la urechile sociului; cronic'a scandaleloru e vechia ca lumea si portatorii de noutáti rele nici-odata n'au fostu fara resultatu.

— Nu se póte, — protestá Bethlen muscandu-si cu convulsíune buzele sale.

Elu nu crediú la inceputu acésta scire teribila, dar ea i causá dorere.

— Ast'a-i o miserabila calumnia! — si-dícea elu luptandu-se in contra prepusului. — Ea nu me iubesc, e pré adeveratu, dar nu e capabila sê introduca desonórea in cas'a mea! . . . Dar déca acést'a ar fi adeveratu! . . . Ea e femeia, ca ori-care, ea inca poté fi slaba; dar nu, nu o potu crede! . . .

Si intr'aceea elu incepea sê se indoiesca. Incepú sê cumpenésca in spiritulu seu tóte cuvintele femeii sale; in fie-care credea, cá afla probe de culpabilitate, si infidelitatea ei i se para demonstrata intr'unu modu evidentu.

(Va urmá.)

S A L O N U.

Articoli de picantería.

(Permissiune de a portá velu, — velulu turceloru, — ee a dísu unu episcopu de pre rumenele, — bucl'a amorului, — estremítatile lucsului, — unu prandiu la care nime n'a remasu flamendu.)

Velurile cele lungi, cari si acuma sunt in moda, ni revóca in memoria acea datina curiósa, care in secolulu XIV-le domniá in Germani'a, si mai alesu in orasiulu Nürnberg.

In acestu timpu adeca, damele onorabile portau unu velu atátu de lungu aninatu de palar'á loru, incátu acel'a li acoperiá jumetatea corpului.

Numai femeile mai in vrêsta aveau dreptu a portá asemene velu.

O singura juna femeia frumósa fu permisa a portá si dins'a inca in tineretie acestu velu.

Acést'a erá soci'a lui Antonius Oertel.

De óra-ce etatea ei nu o autorisá inca a portá velu, ea recurse la episcopulu Würzburg, care scrise aceste magistratului din Nürnberg:

„Magistratulu dovedesce multa intieptiune, déca permite onoru femeii atátu de frumóse a portá velu, cá-ci celu pucinu ele nu voru mai scóte din minti pe locuitori, si insu-si orasiulu va devení numai decátu mai liniscitu.“

Epistol'a episcopului avú rezultatulu doritu. Ea primí autorizatiunea de a portá velu, cu tóte aceste domnii magistratensi avura destule certe a casa cu so-ciele loru — pentru acestu privilegiu ne mai pomenitu.

* * *

In istori'a velului ocupa unu locu insemnatu si iaschmackul, adeca velulu turceloru.

Câte secrete sfasiátorie de anima au acoperitu deja velurile transparente in imperiulu semi-lunoi!

Velulu turceloru nu astupa cu atát'a invidia frumseti'a femeiesca, precum noi europenii credemu acést'a; din contra, elu mai atribue la potenciarea farmeciloru femeiesci.

Acest'a constá din dóue stofe. Un'a acopere fruntea pana la spincene, cealalta acopere partea din josu pana la nasu. Asié dara ochii si o mare parte a feteii remanu neacoperite.

Stof'a e atátu de fina si transparenta, incátu si colórea pelitiei feteii se póte vedé printr'ins'a.

Apoi in legarea acestui velu, turcele au dusu-o deja la o perfectiune atátu de mare, incátu nici o trasura frumósa a feteii nu mai remane neobservata de privitoriulu.

* * *

De la velu pana la rumenele — il ny à qu' un pas.

Episcopulu din Amiens, de la Motte, erá unulu din cei mai eminenti prelati ai Franciei.

Acestu onorabilu betranu si in ultimele sale betranetie iubiá multu glumele.

Intr'una din díle, o juna dama de frunte i marturí, cá consciinti'a o mustra pentru intrebuintiarea

rumeneloru, si se rogá de episcopulu a-i spune, déca rumenirea e pecatu séu ba?

„Madame, — respunse episcopulu, — scífu cá sunt de cei ce cauta nodu in papura, acestia dícu, cá rumenirea e pecatu, — dar sunt si de aceia, cari nu multu se genéza de asta. Principiulu meu e de a urmá totu-de-una calea de mijlocu. Sê nu punemu nici pré multu, nici pré pucinu. Eu dara ti-permitu sê poti rumeni o parte a feteii dtale.“

*

Sê vorbimu ce-va despre bucle!

Cui nu-i placu buclele frumóse, cari decoréza atátu de incantatoriu pe o femeia?!

Pe timpulu regelui anglesu, Iacobu I, erá moda generala, ca femeile sê lasé de a stang'a a se intinde o bucla pe grumadi.

Acést'a se numiá bucl'a amorului.

Unu medicu evlaviosu, cu numele Pryned, s'a luptatu multu in contra acestei datine, atátu cu gura, cátu si prin articoli publicati in diuarie, inse tóta ostentel'a lui fu indesiertu.

Se intielege de sine. Cine a mai vediutu, ca vr' unu barbatu sê fia castigatu candu-va vr'o lupta in contra femeiloru?

* * *

Si fiindu cá scriemu articoli de galantería, sê nu trecemu cu vederea nici lucsul!

Eta câte-va date!

Elisabeta, regin'a Angliei, in tóte dílele si-luá haina nóua.

Sir John Arrundel, pe timpulu domnirii lui Richard II, regele Angliei, voindu a caletori spre continentu, suferí naufragiu. Garderob'a lui inse fu aruncata de valuri pe malu. In acésta apoi se gasira 250 de haine gata, si o multime de stofe cu auru si argintu.

Candu prussienii in Dresda, sub Fridericu II, fure siliti a-si deschide portile, in garderob'a ministrului saxonu Brühl, se gasira 800 de papuci, 1200 de peruce, si nenumerate bucáti de haine, ciorapi, cravate etc.

* * *

Eta si unu prandiu lucsuriosu!

Odata Colomanu Branicki, domnulu Bialystockului in Podolia, voindu a serbá onomastic'a sociiei sale, dede unu prandiu ne mai pomenitu.

In sal'a de frunte més'a fu asternuta pentru dóue sute de persóne.

In mijloculu mesei intr'unu canalu stralucea celu mai bunu vinu de Tocaiu.

In acestu canalu notau 24 de luntritie lucrata admirabilu, si incarcate cu dulcetiuri.

Ele se opriau inaintea dameloru, cari apoi siluau dintr'insele.

Dupa desertu se aduse unu pocalu mare, din care toti domnii beura, dar cu atát'a nestemperu, incátu in urma laculu secá si luntritiele ajunsera pe uscatu.

Nu e minciuna!

Marcu Emilianu.

Premiula femeiloru romane.

In septeman'a trecuta amu primitu de la dóm'n'a Constantia Puscariu din Pesta 2 fl.

Adaugându-se la sum'a publicata in nr. 8, rezultatulu contribuitorulu de pan'acuma e 31 fl.

Redactiunea „Familiei.“

CE E NOU?

* (Adunarea de la Satu-mare) a Societății pentru fondu de teatru natiunulu de siguru are sê fia fôrte numerosa. Abstragându de la impregiurarea importanta, câ acêsta va fi prim'a adunare romanêsca, ni se anuncia, câ dîlele adunării pe 1 si 2 maiu sunt fôrte potrivite pentru fratii nostri satmareni, câ-ci urmandu aceste dîle numai decâtu dupa Pasci, candu si tinerimea studiôsă petrece pe a casa, acêst'a inca va poté contribuí multu, mai alesu la succesulu partii sociale ai acestei solenitâti. Damele nôtre din Satu-mare, precum aflâmu, se pregatescu in tôte partile a participá in numeru câtu de frumosu la primul balu romanescu din orasiulu Satu-mare.

** (Banc'a de creditu si de economii „Albina“) a tînutu adunarea sa constituitória in 14 martiu, presiedinte fu alesu dr. Alesandru Mocioni, vice-presiedinti Iacobu Bologna si bar. Davidu Ursu, ér directoru Visarionu Romanu.

× (Archiducesa Gizella), fiic'a parechiei imperatesci din Austro-Ungaria, nascuta la 1856 in 15 iuliu, este incredintiata cu archiducele bavaresu Luitpoldu, nascutu la anulu 1851 in 9 fauru, unu june abîé de 20—21 ani si vice-colonelu in armat'a bavaresa. Intregu ministeriulu unguurescu sub conducerea a c. Lónyay a felicitatu prê M. M. L. L. pentru incredintiarea archiducesei Gizella cu ducele Luitpoldu. Ministeriulu dupa aceste a felicitatu si pe tinerulu mire, cum si pe tiner'a mirêsca.

× (Escelint'ia Sa mitropolitulu Andreiu baronu de Siaguna) conchiama, in intielesulu §-ului 89 din statutulu organicu, pe reprezentantii clerulu si poporulu la Sinodulu archidiecesanu, ce se va tîné in Sibiu la Dominec'a Tomei, carea in anulu acesta cade pe diu'a de 23 aprile.

× (Lin'ia ferata Alba-Iulia-Mediasiu), carea este degiá mai construita, precum se dâ cu socotêla, se va deschide si se va predá publiculu spre intrebuintiare inca in lun'a lui maiu a anulu curinte.

= (Consiliulu comunalu) alu urbei Iasi, a votatu in cele din urme siedintie mai multe subventiuni pentru institute de instructiune si educatiune. Astu-feliu a votatu intre altele unu ajutoriu pentru scól'a din Macedonia, altulu pentru societatea culturai in Istria si alu treilea pentru Asilulu Sant'a-Maria. — Aceste voturi se esplica fôrte usioru, indata ce ne gandimu, câ in fruntea consiliulu acestuia se afla unu fostu ministru de culte si instructiune publica, unu barbatu inteligentu si plinu de buna-vointia, cum este D. Dimitrie Gusti.

Literatura si arte.

** (Dlu B. P. Hasdeu.) anuncia aparitiunea unui opu alu seu de mare importantia pentru istorio-

grafi'a romana, a nume: „Istori'a critica a Romaniloru.“ Fasciôr'a prima in doue-spre-diece côle, va aparé peste câte-va dîle in editiune de lucsu. Pretiulu pentru Austro-Ungaria 6 lei noi.

Din strainetate.

× (Regin'a Angliei) a dispusu a se dá din case-t'a sa privata veduvei redactorulu diuariulu umoristicu „Punch“ o recompensa anuala de câte o mia de fl. Va sê dica, regin'a Angliei pricepe — glum'a.

= (Nefericit'a imperatêsa Siarlota,) precum cetimu intr'unu diariu de Brusela, de câte-va dîle suferu in deliriu.

‡ (O intemplanu comica.) Dîlele trecute marele duce Alecsis alu Rusiei cu suit'a sa, plecâ de la Otava spre Toronto, cu unu trenu specialu, compusu din 4 vapóre. Trenulu face câte 25 mile pe óra, candu de odata, mai la sfersítulu liniei de Brookville, cele doue vagóne din urma, in care se aflá si marele duce, desfacându-se de celalalte, au iuceputu a urmá calea loru in sensu oblicu prin campulu acoperitu cu ometu. — Dupa câte-va mominte vagónele ratecînde, fure atînute si s'a constatat in ele celu mai cumplitu chaosu. Caletorii se aflau la mêsca in timpulu accidentulu si prin struncinarea neacceptata se resturnara tôte vasele cu bucate peste dinsii. Marele duce dedese cu capulu intr'o supiera si admiralulu Possiet avea dreptu coafura o strachina de salata. Erá o confusiune din cele mai comice si numai cu greu s'au potutu desface persónele ilustre de legumele si sorurile ce se aninase de perulu si barbele loru. Dupa o óra de lucru s'au instalatu éra-si in vagóne si s'au urmatu drumulu spre Toronto.

** (Principes'a Dora d'Istria) studiandu de unu tîmpu lungu in archivele din Veneti'a, a gasitu mai multe documinte interesante relatise la Romani'a, si din aceste a compusu unu studiu mai lungu, ce apoi l'a publicatu in „Revista Europeana“ sub titlulu „Albanesii in Romani'a.“ In acestu studiu se afla multe documinte nóue despre principii de Ghica din secolulu XVII, si se refrangu afirmatiunile false, relative la convértirea la catolicismu a lui Georgiu I, si la petrecerea in Venetia si caletori'a la Roma a acestuia. Dora d'Istra deduce istori'a Albanesiloru pana 'n dîlele nôtre, observandu, câ acestia in secolii 17, 18, 19 au datu Munteniei si Moldovei diece domnitori, si câ Romani'a si acuma are câti-va barbati de statu de origine Albanesa.

** (Damele din Russi'a) din di in di facu mai mari progrese in civilisatiunea falsa. Acuma la ele e mod'a d'a se — sinucide. Caus'a celoru mai multe sinucideri e — lucsul.

** (Michelet,) celebrulu istoricu francesu, care si-a câstigatu títie si la recunoscinti'a Romaniloru, abîé s'a vindecatu de ból'a sa, s'a si apucatu de scrierea „Istoriei secolulu XIX,“ din care bresiu'r'a prima a si aparutu.

△ (Principele de Wales,) dimpreuna cu soci'a sa a petrecutu câte-va dîle la Paris. Se dice, câ vederea ruineloru Tuillerieloru intr'atât'a l'a emotiunatu, încâtu soci'a sa l'a dusu asié dicêndu cu sil'a din acelu locu.

Glume si nu pré.

Unu advocatu pledà pentru clientulu seu asié :

— E dreptu, câ elu a omoritu pe parintii sei, inse acum e orfanu, deci sê avemu mila de sermanulu june.

In unu teatru din provincia se representá dram'a „Damon si Phitias.“ In actulu antâiu, unde duce pe Damon la esterminare, la chiamarea lui nu voiá sê apare Phitias, deci, actorulu istetiu, ca sê faca neobservata de publicu acést'a intardiare, punendu - si man'a la ochi si privindu in departare, eschiamà cu patosu :

— „Ce e? unde remane elu? inca totu nu mai vine?“

Chiar in momentulu acést'a fluera o locomotiva, care plecá, (gar'a era in apropiare) si atunci unu glumeti de pe galeria strigá :

— Mi-se pare câ va veni cu trenulu vítoriu. .

Unu copilu orfanu locuea la unchiulu seu, care era fórte avaru. Intr'o di lu-duse cu sine la unu amicu, care avea unu ogaru. Copilulu nu vediu-se pana acum nici-odata ogari si crediendu, câ de aceea e asié slabu, fiindu-câ nu pré capeta de mancare, eschiamà cu mila :

— Ah, sermanu animalu, trebuie câ si tu siedi la unchiulu teu, de esti asié slabu.

— Unde e anim'a omului? — fu intrebatu unu copilu de invetiatoriu.

— In ochi.

— Cum asié, nataraulé?

— De acolo sciu, câ sor'a-mea canta totu-de-una: *In ochi-ti diace anim'a.*

Fara bani nu póte face omulu nimica, decâtu — detorii.

— Domnule, ce e o sarutare?

— Frumósa Domnisióra, ca sê-ti potu spune, trebuie sê capetu antâiu un'a.

— Tata, si in luna sunt ómeni?

— Asié se dice, dragulu meu.

— Atunci, tata draga, acei ómeni trebuie câ se aduna fórte la olalta candu e — patrariu de luna.

— Óre de ce nu raspunde colaboratorulu „Familiel" la flécurile din „Patria“?

— Ce? „Patriel" sê-i raspunda? Ce patria avemu romanii adi? Da, avemu una — *ungurésca*, inse cine ar dice, câ adi avemu si-o patria romana, acela min-te, — ér cu flécurile si minciunile unei *minciuni* nu se ocupa nime.

Unu tieranu romanu, calare pe unu magariu, ducea unu sacu de bucate la móra.

— Unde mergeti voi doi? — lu-intrebà unu un-guru batjocoritoriu.

— D'apoi p'aci pe langa *alu treilea!* — i respun-se romanulu istetiu.

Gâcitura de siacu.

De M. P. Ciurdariu.

den-	tata,	din	ro-	banu.	Ienu	Elu	Os-
dru	ma-	sii	ga-	e	tea	ca	so-
In	tre	ia	Li-	sca	mo-	ta,	dulu,
camp-	ce	ne-	in-	la-	bra-	stá	su
le	mi-	fa-	pe-	e	diu	fru-	Al-
nu	o	re-	e-	lu	ba	totu	se
ma-	ste-	ga-	ca-	tin-	da-	lea-	tu,
Len-	De-	ge	tu-	Va-	Nal-	des-	sol-

Se póte deslegá dupa saritulul calului.

Deslegarea gâciturei de semne din nr. 12 :

Dragile iubirile
Canta ca paserile
In tóte coltiurile,
Si prin lunci si prin campii
Si prin muntii cei pustii!
Iubirile cari-su mari
Stau la drumuri ca tâlhari;
Iubirile cari-su mici
Se atienu pe la potici;
Trecu prin tina, nu se 'ntina
De voinici tineri s'anina;
Dau prin apa, nu se 'néca
De copile se totu léga;
Trecu prin focu, nu se topescu
Si mai tar' inca hotiescu.

Desiegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele : Valeria Bianu, Susana Popoviciu, Sofia Vancea, Rosalia Bercianu n. Cretia, Elena Crisianu, Maria Fetti, Maria Rosiu, Cornelia Popu, Anastasia Barbu, Silvia si Iulia Moldovanu, Anastasia Leonescu; si de la dnii : Ioanu Pallade, Ioanu Calocianu, Petru Ciachi, Dionisiu Valeanu, Ioanu T. Necsia, si Demetriu M. Iosofu.

 Suplementu : Novele de Iosifu Vulcanu, tom. I. col'a III.

Proprietariu, redactoru respundiatoru si editoriu : **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Alexandru Kocsi in Pest'a 1872. Piata Pesciloru, Nr. 9.